

ISAAC
ASIMOV

FUNDAȚIA

V

Preludiul Fundației

Traducere din limba engleză
de Ana-Veronica Mircea

 PALADIN

MATEMATICIANUL

CLEON ÎNTÂIUL – ... ultimul Împărat Galactic din dinastia Entun. S-a născut în anul 11988 al Erei Galactice, ca și Hari Seldon. (E posibil ca anul nașterii lui Seldon, a cărui veridicitate e pusă la îndoială, să fi fost modificat pentru a coincide cu al lui Cleon, pe care se presupune că l-a întâlnit la scurt timp după sosirea sa pe Trantor.)

Cleon a urcat pe tronul imperial în 12010, la vârsta de douăzeci și doi de ani, și domnia lui a reprezentat un straniu interval de liniște în acele vremuri zbuciumate. Faptul se datorează, fără îndoială, abilității lui Eto Demerzel, șeful statului său major, care a avut mare grijă să nu-i apară numele în documentele oficiale, așa că despre el nu se știu prea multe.

Însuși Cleon...

ENCICLOPEDIA GALACTICĂ¹

¹ Toate citatele din Enciclopedia Galactică reproduse aici au fost preluate, cu acordul editorilor, din ediția a 16-a publicată în anul 1020 E.F., de trustul editorial Enciclopedia Galactică, Terminus (n. a.).

— Demerzel, ai auzit vreodată de un oarecare Hari Seldon? Întrebă Cleon, stăpânindu-și un căscat.

Era împărat de mai bine de zece ani și, cu ocazia aparițiilor sale oficiale, în robă de ceremonie și purtând însemnele monarhiei, reușea câteodată să fie o prezență impunătoare. Așa arăta, de exemplu, în holograma dintr-o nișă a peretelui din spatele lui. Era o imagine plasată astfel încât să domine toate celelalte nișe, în care se aflau hologramele unora dintre predecesorii săi.

A lui nu-i reda înfățișarea cu deplină fidelitate, căci părul, deși tot castaniu deschis, era mai rar în realitate. Și, spre deosebire de hologramă, asimetria feței nu trecea neobservată, colțul din stânga al buzei de sus fiind ceva mai înălțat decât dreptul. Iar dacă se ridica în picioare și se așeza alături de hologramă, se vedea că îi mai trebuiau doi centimetri ca să atingă înălțimea de un metru optzeci și trei a acesteia – în plus, era, poate, o idee mai corpulent.

Holograma reprezenta, firește, portretul oficial din ziua încoronării, și pe atunci era mai tânăr. Încă mai părea tânăr, și chiar destul de chipeș, iar când nu se afla în strânsoarea nemiloasă a vreunei ceremonii oficiale, pe față i se deslușea o oarecare bonomie.

— Hari Seldon? repetă Demerzel, pe un ton respectuos, cultivat cu rigurozitate. Numele nu mi-e cunoscut, Sire. Ar trebui să-mi fie?

— Ministrul Științei l-a amintit aseară. Am crezut că-l știi.

Demerzel se încruntă ușor, dar extrem de ușor, fiindcă nimeni nu se încruntă în prezența Maiestății Sale Imperiale.

— Sire, Ministrul Științei ar fi trebuit să-mi vorbească despre acest om mie, în calitatea mea de Șef al Statului Major. Dacă sunteți bombardat astfel din toate părțile...

Cleon ridică mâna și Demerzel amuți brusc.

— Te rog, Demerzel, înțelege că nimeni nu poate respecta tot timpul eticheta. La recepția de aseară, am schimbat câteva vorbe când am trecut pe lângă el și nu și-a putut stăpâni entuziasmul. N-am putut refuza să-l ascult și mă bucur că am făcut-o, pentru că a fost interesant.

— În ce sens, Sire?

— Ei, în zilele noastre nu mai e ca pe vremuri, când științele și matematica erau la modă. S-ar părea că, într-un fel, au pierit, poate fiindcă toate descoperirile au fost deja făcute, nu crezi? Însă, după cât se pare, încă mai pot apărea lucruri interesante. Sau cel puțin mi s-a spus că a fost interesant.

— Ministrul Științei v-a spus asta, Sire?

— Da. Mi-a povestit că acest Hari Seldon a luat parte la o convenție a matematicienilor, aici, pe Trantor – din anumite motive, fac câte una la fiecare zece ani – și a spus că viitorul poate fi prezis cu ajutorul matematicii, că a dovedit asta.

Demerzel își permise să zâmbească ușor.

— Se înșală fie Ministrul Științei, un om fără cine știe ce discernământ, fie matematicianul. Prevestirea viitorului e, cu certitudine, un simplu vis pueril despre magie.

— Oare, Demerzel? Lumea crede în așa ceva.

— Lumea crede în multe, Sire.

— Dar mai ales în *așa ceva*. Prin urmare, nu contează dacă prevestirea viitorului e sau nu o realitate. Dacă matematicianul poate prezice o domnie lungă și fericită pentru mine și un timp al păcii și al prosperității pentru Imperiu... Ei, n-ar fi bine?

— Ar fi o plăcere să-l ascultăm, firește, dar ce-am realiza cu asta, Sire?

— Păi, dacă oamenii i-ar da crezare, ar acționa ținând cont de credința asta. Multe profeții se îndeplinesc pentru simplul fapt că sunt crezute. Sunt așa-numitele „preziceri autorealizabile”. De fapt, dacă stau să mă gândesc, mi-aduc aminte că tu ai fost cel care mi-a explicat asta.

— Cred că eu am fost, Sire, spuse Demerzel.

Îl studia pe împărat cu mare atenție, ca și cum ar fi vrut să-și dea seama cât de departe își putea permite să meargă.

— Însă, dacă e așa, oricine poate fi pus să facă profeții.

— Dar nu sunt crezute profețiile tuturor în aceeași măsură. Un matematician ar putea să și le susțină cu formule și termeni matematici, și poate că nu l-ar înțelege nimeni, dar l-ar crede toată lumea.

— Sire, raționamentul Maiestății Voastre e foarte corect, ca de obicei. Trăim vremuri tulburi și ar merita să-ncercăm să liniștim lucrurile fără să fie nevoie nici de bani, nici de operațiuni militare – care, în decursul istoriei recente, au făcut prea puțin bine și foarte mult rău.

— Exact, Demerzel, se însufleți împăratul. Pescuiește-l pe acest Hari Seldon. Mi-ai spus că ți-ai urzit plasa în toate cotloanele acestei lumi zbuciumate, chiar și acolo unde forțele mele nu îndrăznesc să pătrundă. Trage de firul potrivit și adu-mi-l pe matematician. Vreau să-l văd.

— Așa voi face, Sire, răspunse Demerzel, care știa deja unde se află Seldon, și își propuse să-l felicite pe Ministrul Științei pentru o treabă bine făcută.

La vremea aceea, Hari Seldon nu era o apariție impresionantă. Avea treizeci și doi de ani, la fel ca Împăratul Cleon, dar numai un metru șaptezeci și trei înălțime. Pe chip încă nu-i apăruseră riduri și avea un aer vesel, părul îi era de un castaniu închis, aproape negru, iar nota provincială a hainelor sale era inconfundabilă.

În secolele viitoare, oamenii avea să li se pară aproape un sacrilegiu să și-l imagineze pe Seldon, cunoscut de ei numai în postura de semizeu legendar, altfel decât cu părul alb, cu fața bătrână ridată, cu un zâmbet calm, radiind înțelepciune și așezat într-un scaun cu rotile. Însă ochii aveau să-i rămână veseli, chiar și la o vârstă foarte înaintată. Asta n-avea să se schimbe.

Iar în prezent erau din cale afară de veseli, fiindcă la Convenția Decenală se făcuse auzită și comunicarea sa. Într-o oarecare măsură, stârnise chiar și un gen distant de interes, iar bătrânul Osterfith îl privise dând aprobator din cap și spusese:

— Ingenios, tinere. Mai ingenios nici că se putea.

Ceea ce, venind din partea lui Osterfith, era un compliment mulțumitor. Mai mulțumitor nici că se putea.

Numai că evenimente luaseră o nouă întorsătură – una total neprevăzută – și Seldon nu era deloc sigur dacă era sau nu un motiv de veselie și satisfacție în plus.

Se holba la tânărul înalt, în uniformă – cu emblema Nava-și-Soarele pe tunică, în stânga pieptului.

— Locotenent Alban Wellis, spuse ofițerul din Garda Imperială înainte de a-și pune la loc legitimația. Acum veniți cu mine, domnule?

Wellis era înarmat, firește. Iar dincolo de ușă așteptau alți doi membri ai Gărzii. În ciuda politeții între ale cărei limite rămânea cu grijă ofițerul, Seldon știa că n-avea de ales, însă nimic nu-l împiedica să ceară informații.

— Ca să-l văd pe Împărat?

— Ca să fiți condus la Palat, domnule. La atât se rezumă ordinele pe care le-am primit.

— Dar de ce?

— Nu mi s-a spus de ce, domnule. Dar am primit ordine precise – trebuie să veniți cu mine, într-un fel sau altul.

— Dar e ca și cum m-ați aresta. N-am făcut nimic care să justifice asta.

— Să zicem, mai degrabă, că vi s-a oferit o escortă de onoare... dacă nu mai trageți de timp.

Și Seldon nu mai trase de timp. Strânse din buze, ca și cum ar fi vrut să-și rețină toate întrebările, dădu din cap și făcu un pas înainte. Chiar dacă era posibil să-l vadă pe Împărat și să primească laudele acestuia, perspectiva nu-l încânta prea tare. Era adeptul Imperiului – adică a unei unificări pașnice a lumilor locuite de oameni, dar nu și al Împăratului.

Locotenentul mergea în fața lui, iar ceilalți doi gardieni în spate. Seldon le zâmbea oamenilor pe lângă care treceau și reușea să-și ascundă orice neliniște. Odată ieșiți din hotel, se urcară într-un vehicul de sol – o mașină oficială. (Seldon își plimbă mâna peste tapițerie. Nu mai văzuse niciodată ceva cu o ornamentație atât de bogată.)

Se aflau într-una dintre cele mai opulente zone de pe Trantor. Cupola era destul de înaltă ca să creeze senzația că te aflai în aer liber și îi dădea chiar și unui om ca Seldon – care se născuse și crescuse într-o lume unde oamenii trăiau sub bolta cerului – impresia că se află în plină lumină a zilei. Nu vedeai nici soare și nici umbre, însă aerul era proaspăt și înmiresmat.

Pe urmă iluzia dispăru, cupola își accentuă treptat curbura și zidurile se apropiară, și în curând mergeau printr-un

tunel marcat din loc în loc cu Nava-și-Soarele, evident rezervat pentru vehicule oficiale, se gândi Seldon.

În față li se deschise o poartă și trecură dincolo de ea în viteză. Când se închise în spatele lor, erau sub cerul liber, de data asta cu adevărat. Ajunseseră pe cei două sute cincizeci de kilometri pătrați ai singurei porțiuni neacoperite de pe Trantor, unde se înălța Palatul Imperial. Lui Seldon i-ar fi plăcut să i se ofere șansa s-o cutreiere – nu fiindcă acolo era Palatul, ci fiindcă alături de el se aflau Universitatea Galactică și, mai incitantă decât tot restul, Biblioteca Galactică.

Totuși, ieșind din lumea închisă a Trantorului pe peti-cul de pământ neacoperit care găzduia pădurea și parcul, pătrunseseră într-o lume în care norii întunecau cerul și un vânt rece i se strecura sub cămașă. Apăsă butonul care închidea geamurile.

Afară, ziua era mohorâtă.

Seldon nu era nicidecum sigur că avea să dea ochii cu însuși Împăratul. În cel mai bun caz, urma să fie primit de o oficialitate din eșalonul al patrulea sau al cincilea, care avea să susțină că vorbește în numele Împăratului.

Câți oameni îl văzuseră vreodată pe Împărat? În persoană, nu prin intermediul holoviziunii? Câți îl văzuseră pe Împăratul în carne și oase, tangibil, care nu părăsea niciodată domeniile imperiale, străbătute acum de Seldon? Numărul era infim. Douăzeci și cinci de milioane de lumi locuite, toate populate de câte cel puțin un miliard de ființe umane – și, dintre aceste cvadrilioane, câte persoane îl avuseseră vreodată în fața ochilor în carne și oase? O mie?

Dar își dorea cineva să-l vadă? Împăratul devenise un simplu simbol al Imperiului, ca și Nava-și-Soarele, numai că era mult mai puțin convingător și mult mai puțin real. Nu el, ci soldații și oficialitățile care mișunau pretutindeni reprezentau acum Imperiul, ajuns un balast împovăraător pentru poporul său.

Așa că, după ce escorta îl conduse într-o încăpere de dimensiuni modeste, dar luxos mobilată, unde un tânăr plăcut la înfățișare stătea pe o margine de masă din nișa din fața unei ferestre, cu un picior pe podea și altul legănându-i-se în aer, Seldon se întrebă ce soi de persoană oficială îl putea privi cu atâta înțelegere și prietenie. De fapt, constatase deja, în repetate rânduri, că toți cei investiți cu autoritate guvernamentală – și mai ales dacă ajungeau des în palatul imperial – aveau în permanență un aer grav, de parcă ar fi purtat pe

umeri povara întregii Galaxii. Expresia feței era, după toate aparențele, cu atât mai sobră și mai amenințătoare, cu cât aparținea unui personaj de mai mică importanță.

Prin urmare, s-ar fi putut afla în prezența unei oficialități atât de înalte asupra căreia soarele puterii strălucea din plin, încât nu simțea nevoia să și-o demonstreze slujindu-se de o fizionomie înnegurată.

Seldon nu știa cât de impresionat ar fi trebuit să fie, dar intuia că era mai bine să-l lase pe celălalt să-i vorbească primul.

— Presupun, spuse oficialul, că ești Hari Seldon. Matematicianul.

— Da, domnule, răspunse laconic Seldon, și rămase din nou în așteptare.

Tânărul își flutură o mână.

— Formula corectă e „Sire“, dar detest eticheta. N-am parte de altceva și m-am săturat de ea până-n gât. Suntem singuri, așa c-o să-mi fac hatârul de a o da deoparte. Ia loc, profesore.

Pe la jumătatea replicii, Seldon își dădu seama că îi vorbea Împăratul Cleon, primul conducător al Imperiului care purta acest nume, și i se tăie răsuflarea. Ceva mai atent acum, observă că exista o ușoară asemănare cu holograma oficială, nelipsită din emisiunile de știri, numai că acolo ținuta lui Cleon era întotdeauna impozantă, făcându-l să pară mai înalt, mai nobil, mai glacial.

Și acum privea originalul hologramei și se părea, cumva, că se uită la un om cât se poate de obișnuit.

Seldon nu schiță niciun gest.

Împăratul se încruntă ușor și, obișnuit să poruncească chiar și atunci când încerca să n-o facă, sublinie, pe un ton care nu admitea împotrivire:

— Am spus „ia loc“, omule. Pe scaunul ăla. Acum.

Seldon se supuse, rămas fără grai. Nu reuși să răspundă nici măcar „Da, Sire“.